

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 8.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Vasa 6 19.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 15 April 1902.

Expedition: Kungstensgatan 56.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonsspris 20 öre pr petitråd.

22:a Årg.

Hans Richter.

Den berömde dirigenten för filharmoniska konserterna i Wien, hofkapellmästaren Hans Richter, som nu för första gången gästade vår hufvudstad och gifvit prof på sin eminenta förmåga som orkesterledare, är född d. 4 april 1843 i Raab (Ungern), son af domkapellmästaren derstädes Anton Richter. Efter dennes död 1853 kom han till Wien och intogs i Löwenburg'ska konvikten för att här erhålla sin första musikundervisning och genomgå de första klasserna på gymnasiet. Lärjungarne, till hvilka Haydn och Schubert en gång räknades,ingo såsom korgossar tjänstgöra i Wiens hofkapell. Efter målbrottet fortsatte Hans Richter sina musikstudier på konservatoriet, der han 1860—65 tog undervisning i valdhorn, piano och komposition. I teori åtnjöt han Simon Sechters grundliga undervisning och förvärfvade sig en betydande färdighet i behandling af såväl stråk- som blåsinstrument, speciellt valdhorn. Oaktadt sina stora och omfattande musikaliska kunskaper förde han dock en obemärkt tillvaro såsom medlem af först en liten förstadssorkester sedan af hofkapellet, till dess han på hofkapellmästaren Essers rekommendation 1866 kom till Richard Wagner i Luzern, der han fick kopiera partituret till hans opera »Mästersångarne» i och för dess tryckning. Året derpå tjänstgjorde han såsom solorepetitor och kördirigent vid första uppförandet af »Mä-

stersångarne» i München och förvärfvade sig så väl härigenom som vid uppsättandet af »Nibelungenring» Wagners vänskap och förtroende. Vid operan i München blef Richter på Wagners rekommendation kördirektör 1868—69. 1870 ledde han inöfningen och första uppförandet af »Lohengrin» i Brüssel. Genom Liszts inflytande blef han anställd såsom kapellmästare och strax derpå såsom direktör för nationaloperan i Buda-Pesth (1871—75), och sedan han med stor framgång 1875 dirigerat en orkesterkonsert i Wien, utnämndes han till kapellmästare vid hofoperan efter Dessoff och blef äfven konsertdirigent hos »Gesellschaft der Musikfreunde» i denna

stad. År 1878 blef han andre och 1893 första kapellmästare vid hofoperan. Höjdpunkten af sin verksamhet såsom dirigent uppnådde Richter vid första uppförandet af »Nibelungenring» i Bayreuth 1876. Jämte Wagner ledde han 1877 Wagnerkonserterna i London och har sedan varit en af hufvuddirigenterna för festspelen i Bayreuth. I London har han årligen anført de stora konserter, som uppkallats efter honom. »Richterkonserterna» höra till Londons förnämsta musiktilldragelser. Han har äfven varit dirigent vid större tyska musikfester. I Wien har Richter förvärfvat sig stort anseende, såsom ledare af »Philharmonische Gesellschafts», konserter.

Särskildt såsom tolkare af Beethovens och moderna mästares verk med orkester, men äfven vid återgifvande af Händels oratorier, har Richter gjort sig berömd för storslagen uppfattning och genialiskt framhållande af särskilda detaljer i dessa verk, samt för besegrande af alla tekniska svårigheter och vinnande af stor klangskönhet. Hans Richter har naturligtvis fått mottaga många utmärkelser och är utnämnd till doktor vid universitetet i Oxford. Richter är numera bosatt i Manchester.

Att se Hans Richter inöfva ett orkesterverk är intressant nog. Den starkt bygde mannen med det långa skägget och kala hufvudet står på sin dirigentpall med lugnet hos en imperator som är viss att föra sin armé till seger. På notställaren som han har framför sig kan man ej upptäcka något partitur. Det har han i hufvudet, om det ock gäller de mest kom-

Hans Richter.

plicerade saker af Wagner, Berlioz, Liszt, symfonie af Beethoven, Brahms etc. Sin taktpinne sköter han energiskt men utan bråk och häftiga kroppsrörelser, med en vakenhet som ej låter det minsta felgrepp, en enda efter hans omdöme oriktig nyansering passera oanmärkt. Ofta nog knackar han af. En af de spelande har icke iakttagit ett kors eller en punkt vid noten, en fras skall bättre hållas fram af blåsarne, violerna, eller någon mellanstämma etc. etc. Det är då att börja om från något ställe i partituret. Har man nu bokstäfver till ledning i stämorna går det lätt nog, annars angifver Richter stället för omtagningen med att sjunga fram en strof der afbrottet egde rum. Ibland springer han ned och bort till en och annan notställare för att med sin blyarpenna göra de rättelser som behövas i noterna. Allt detta sker på ett lika bestämdt som humant sätt. Såväl i Köpenhamn, der Richter blef mycket firad, som här i Stockholm har han också förvärfvat stora sympatier hos dem som haft nöjet, man kan äfven säga äran, att ha arbetat under hans ledning.

Om operan och operetten i utlandet 1901.

Operaverksamheten i vår tid har beträffande själfva komponerandet icke att framvisa några lysande resultat. Hvad som i denna verksamhet kan sägas vara lysande rör egentligen uppsättningen. På senare år, och sålunda äfven under det sista, har väl knappt mer än en enda opera gått »världen rundt», och denna är Puccinis »Bohème». Men icke heller detta verk kan räknas till de främsta på detta område och påräkna att blifva i bättre mening populärt. Mycket komponeras nu för tiden, det är onek-samt, men »träffarne» äro så godt som inga. Själfva operainstitutionerna laborera litet hvarstades med klana finanser och dessa upphjälpas icke med kostbara och lysande uppsättningar af operaverk, som strax efter att ha sett rampens ljus försvinna från scenen. Detta beträffande de nu så vanliga försöken att i Rich. Wagners fotspår träda upp med musikdramatiska »Gesamtkunstverk» i stor stil. Den mindre anspråksfulla operan, särskildt den mindre »Verist»-operan och den komiska, har lika litet att uppvisa några framgångar af större och varaktigare betydelse. Till och med för operetten synas krafter saknas till åstadkommande af något »gångbart».

En redogörelse för hvad som under förra året timat på operans område i utlandet, beträffande nya skapelser, bekräftar det nyss sagda. I korthet

göra vi här en sådan revy och vända oss då först till musiklandet par préférence, Tyskland. Förteckningen upptager först komponistens namn, åtföljdt af hans verk och sedan inom klammer platserna för dess uppförande.

Bland de mera betydande och lofvande operorna i Tyskland kunna följande betecknas. Zenger: »Eros und Psyche» (München), von Baussnern: »Dürer in Venedig» (Weimar), Thuille: »Gugeline» (Bremen, Darmstadt), Bungert: »Nausikaa» (Dresden), Paderewski: »Manru» (Dresden, Lemberg, Prag), R. Strauss: »Feuersnoth» (Dresden, Frankfurt a. M.). Jämte dessa respektabla verk ha en hop andra gått öfver stapeln, hvilka knappt hunnit längre än till första uppförandet. Att komponistens namn och personlighet därvidlag tjänat som drifkraft visar sig, då man ser att Siegfried Wagners nyhet »Herzog Wildfang», som räknas för en veritabel »nit», likväl gått öfver scenen i München, Leipzig och Hamburg. På samma sätt är det nog som Paderewskis ryktbarhet och nationalitet beredt den yttre framgången för hans »Manru».

Andra tyska operanyheter, hvilka knappast torde komma att upplefva en »renaissance», äro följande. Pfitzner: »Rose vom Liebesgarten», Erb: »Die Abendglocken» (Karlsruhe), C. G. Schwab: »Die Richterin» (Rostock), Prochaska: »Das Glück» (Altenburg), Ibener: »Wolframs Meisterwerk» (Kassel), Eberhardt: »Der Halling» (Ulm), Westerhout: »Donna Flor» (Altona), Jarno: »Der Richter von Zalamea» (Stettin), Mohaupt: »Der Graf von Gleichen», (Reichenberg, Böhmen), Alfons Maurice: »Josepha» (Wien, Kaiser Jubiläums-Theater), Randegger: »Werthers Schatten» (Leipzig), Oberleithner: »Ghitana» (Köln), Dippe: »Mutterliebe» (Kassel), O. Dorn: »Märodal» (Kassel), Mirosław Weber: »Die neue Mamsell» (München), Bruno Oelsner: »Der Elephant» (Koblenz), Grammann: »Auf neutralem Boden» (Hamburg), H. von Bronsart: »Manfred» (Weimar), Arensen: »Claudio Monteverde» (Strassburg).

Vända vi oss till Frankrike är det operan i Paris som egentligen kommer i betraktande. Stora operan har då under fjolåret haft att uppvisa följande nyheter. Leroux: »Astarte», Georges Hue: »Le roi de Paris», Saint-Saëns: »Les barbares»; Opéra Comique har framfört af Piernè: »La fille de Tabarin», Bruneau: »L'Ou-ragan», Massenet: »Griseldis». Dessutom har man att från Opéra-populaire anteckna »Charlotte Corday» af Alex. Georges och »La Louve» af Sarreau (Algier). Af dessa operor tros Piernès ha förmåga att tränga vidare till utlandet, då däremot längre lifskraft ej tillmätes Saint-Saëns' och Massenets nyaste verk.

Italien har som vanligt att uppvisa

stor operaproduktion. Litet hvarstades i Italiens städer af någon betydighet uppdyka årligen operanyheter af unga komponister. »Maëstron» blir vid premiären otaliga gånger inropad jämte gouterade artister på platsen, och efter en eller par föreställningar är den stora nyheten prisgifven åt glömskan. Om Italiens mest berömda nutidskomponister och deras senaste operaverk ha genom notiser och korrespondent-artiklar förut redogjorts i denna tidning. Emellertid vilja vi nu erinra om Mascagnis »Le maschere», som på sex italienska scener samma dag gjorde fiasko. Leonecavallo har ej haft att bjuda någon nyhet; ej heller Puccini. Ett par tonsättare ha framträtt, som möjligen ha en framtid för sig. Främst bland dem torde kunna sättas Buongiorno, hvars »Mädchenherz» flerstades i Tyskland uppförts (Kassel, Dresden, Wiesbaden). Vidare har Mascheroni framfört »Lorenza» (Costanzi-teatern i Rom, sedan i Köln), Luigi Fazio: »Friedemann Bach» (Rom), Orefice: »Chopin» (Milano), hvari Chopins musik inflätats. Slutligen må af italienska årsskörden nämnas Isidoro de Laras »Messalina» (Milano).

Betrakta vi nu öfriga europeiska länders operaproduktion, så är det hufvudsakligen ryssar, slaver och engelsmän, hvilka ha åstadkommit något nämnvärdt. I Spanien stannar produktionen inom landet och är föga betydande, mest utgörande s. k. »zarzuelas» (speloperor och operetter). Från Böhmen har utgått en opera »Der polnische Jude» af Karl Weis, ett verk som hastigt nog bröt sig väg och med mer eller mindre framgång uppförts i Prag (tyska teatern), Dresden, Leipzig, Zürich, Köln, Königsberg, Hamburg, m. m. Från detta land äro andra nyheter Zdenko Fibichs »Arkonas Fall» (Prag, czechiska teatern) och Dvoraks »Rusalka» (nyssnämnda teater). Ryska operanyheter voro »Angelo» af César Cui (Moskva), »Szadko» och »Czarens brud» af Rimsky-Korsakoff (Petersburg). Gå vi till England finna vi där af Stanford: »Much ado about nothing» (London, Coventgarden-teatern), Sullivan: »The Emerald Isle», efter tonsättarens död fulländad af German (Savoy-teatern i London) samt Victor Herbert: »The fortune-Teller» (London, Shaftesbury-teatern). Holland har haft följande nyheter att framvisa: Bouman: »Het Meilief van Gulpen» (Haag), Dibbern: »Odjah» (Amsterdam), J. Blockx: »Die Braut der See» (Antwerpen), de Boeck: »Théroigne de Mericourt» (nederl. teatern i Antwerpen); Ungern: »Erzsike» af Major, »Kakuska» af Fr. Léhar, båda i Budapest; Polen: »Janek» af Zelenski (Krakau); Rumänien: »Mosul Ciocarlan» af J. von Flondor (Czernowitz). Skandinaviska operanyheter äro redan omnämnda.

Operetten stod förra året på klena fötter. I Tyskland står efter Millöckers bortgång i första rummet Rud. Dellinger, hvars »Jadwiga» med full framgång gafs på residensteatern i Dresden; märkvärdigt nog spreds den ej vidare. Ytterligare har man att anteckna, ehuru mindre betydande, Zamara: »Die Debutanten» (München), Ziehrer: »Drei Wünsche» (Wien), Er-langer: »Das Paradies der Damen» (Wien), Platzbecker: »Wahrheitsmund» (Frankfurt a. M., München, Charlottenburg-Berlin), Herman Reinhardt: »Sü-ses Mädel» (Wien, Berlin) och Victor Holländer: »Rother Husar» (Berlin). De båda sistnämnda rön-te ganska godt emottagande.

Äfven den franska operetten synes lida af ålderdomssvagheter. Dess älsk-värdaste representant, Edmond Audran, har afgått med döden; en hans där-efter uppförda operett »Pastor Vin-cenz» hade mindre framgång. Lecocq har tystnat och äfven Planquette synes ha skrivit sig trött, om än han låtit två nyheter gå af stapeln, »Le capi-taine Thérèse» (Paris, Gaité) och »Mam-sell quat'sous» hvilken senare äfven gafs i München. Återstå att nämna Varney med »Le fiancé de Thylda» (Bryssel), L. Ganne med »Cirkus Ma-likorne» (Wien) och Claude Terrasse med »Herculesarbeten» (Paris, Bouffes), hvars frivola text torde göra denna operett omöjlig på annat håll. Till slut må nämnas att ett par äldre operetter fått äran att upptagas på hofteatrar, nämligen »Corneilles kloc-kor» i Dresden och »Madame Angot» i Berlin.

J. A. Hasse om Mozart.

Den berömda operakomponisten och hofkapellmästaren i Dresden Joh. Ad. Hasse (f. 1699) blef 1763 entledigad från nämnda befattning men begaf sig då, jämte sin berömda maka, sånger-skan Faustina Hasse, först till Wien och sedan till Venedig där han dog 1783. Från tiden för denna hans sista vistelse i Wien har man af ho-nom ett par bref, hvilka förekomma i en uppsats: »Aus Deutschlands italie-nischer Zeit», intagen i senaste »Jahr-buch der Musikbibliothek Peters», och hvilka äro intressanta såsom bidrag till Mozarts biografi. Det första af dessa bref är dateradt Vienna 30 Sett:bre 1769, och i midten där-af yttrar sig Hasse med följande ord om Mozart.*

Jag har gjort bekantskap med en viss herr Mozart, kapellmästare hos

biskopen af Salzburg, en högt begåf-vad, fin och bildad man, som, hvad jag kan finna, icke blott förstår musik utan också är hemma i andra saker. Denne har en dotter och en son. Den förra spelar mycket bra klaver och den senare, som ej kan vara mer än 12 eller 13 år, framträder redan såsom komponist och kapellmästare. Jag har sett kompositioner, som skola vara af honom; de äro sannerligen icke dåliga, och jag har i dem ej kunnat märka något som vittnar om en tolf-årig gosse. Jag tors ej draga i tvif-vel att de äro af honom. Vid klaveret har jag pröfvat honom på åtskilliga sätt, och där har han visat mig saker, som för en sådan ålder äro rent af obe-gripliga och vore beundransvärda äf-ven hos en redan fullfärdig man. Då nu fadern vill föra honom till Italien för att göra honom känd där och därom skrivit till mig samt begärt af mig ett rekommendationsbref, tager jag mig friheten att sända er ett så-dant. Med detta bref afser jag dock ingen annan verkan, än att ni tillåter honom göra er bekantskap och att ni har godheten understödja honom med goda råd såvidt ni med hänseende till förhållandena i landet finner sådana nyttiga och nödvändiga. Om ni dess-utom vill förmedla några bekantskaper åt honom och införa honom hos några damer som tillhöra er umgängeskrets, så är detta dock mer än jag gifvit honom utsikt till. Fadern vill, såsom jag hörde honom säga i Salzburg, af-resa den 24 oktober och borde alltså mot slutet af månaden kunna inträffa i Venedig.

Bemänte herr Mozart är en myc-ket bildad och artig man, barnen äro väl uppfostrade. Gossen är dess-utom vacker och liflig och behaglig samt beter sig i allo så väl, att man ej kan låta bli att tycka om honom. Ett är visst: om hans utveckling håller jämna steg med hans ålder, så blifver han ett under. Bara inte fa-dern skämmer bort honom och för-vrider hans hjärna med reklam och öfverdrifvet beröm. Detta är den enda fara jag fruktar för. Här har ni nu fått ett långt bref. Mottag det väl-villigt, förlåt att jag yttrat mig så vidlyftigt och var öfvertygad om, kä-raste herr abbé, att jag hela lifvet igenom förblifver er tillgifnaste och högst förbundne tjänare och vän.

J. A. Hasse.

Tusen hälsningar från mina frun-timmer.

I det andra brefvet, dateradt Wien d. 27 mars 1771, skriver han, be-träffande Mozart, följande:

Den unge Mozart är för sin ålder helt visst ett underverk och jag håller verkligen oändligt af honom. Fadern är, så vidt jag finner, evinnerligen och med all ting obelåten. Han för-gudar sin son något för mycket och gör därmed allt till att fördärfva ho-

nom, men jag har nu om det naturliga riktiga sinnet hos den unge gossen en så god tanke, att jag hoppas, det han trots faderns smicker ej skall låta fördärfva sig utan blifva en präktig människa.

FÖLJETONG.

Ett stilla konstnärslif.

Af Elise Polko.

(Forts.)

Huru sällsynta äro ej i vår kalla nord dessa hjärtan, som bära ett så-dant öfverflöd af värme inom sig, att alla deras känslor likna tropiska plan-tor, som blända och nästan förskräcka oss genom sin prakt och sin färgri-kedom, hjärtan, hvilka, då de älska, veta att para öfvervåldigande passion med evig trohet.

Rudolf Zumsteeg hade ett sådant hjärta. Sedan han blifvit upptagen i Solitude, hade han delat sig emellan musik och Fredrik Schiller, vid hvil-ken han var fästad med en entusiasm, som ej kände några gränser. Han var en af de första, som blef varse den strålande krona på dennes vigda huf-vud, för hvilkens glans hela Europa sedermera böjde sig. Hvarje litet blad, hvarpå Schillers hand skrivit, sam-lade han med rörande samvetsgrann-het, och hans största vållust var kom-positionsförsök, som han lämpade till dennes dikter. Hvarje, om äfven det flyktigaste sammanträffande med ho-nom var en ljusstråle i hans lif. Där-för sörjde han äfven så öfver all be-skrifning djupt och länge öfver vän-nens flykt; det var honom smärtsamt att umbära honom, och ingen timma förgick utan en suck efter den för-svunne. Han fällde heta tårar och trodde sig ej kunna uthärda skils-messan från sitt lifs sol.

Han kunde ej förmå sig att besöka den djupt bedröfvade Schillerska fa-miljen i Ludwigsburg; han undvek ängsligt hvar och en, som med den frånvarande stått i någon närmare be-röring, och var på god väg att för-sjunka i mjältsjuk dysterhet. Den hemliga brevväxlingen med vännen ut-gjorde ingen ersättning, ty Schiller skref ej mycket under denna oroliga period af sin lefnad. Zumsteegs ifver och kärlek för sin konst slappades vis-serligen ej ett ögonblick, med han njöt blott af half glädje af framgångar, hvilka förut skulle hafva försatt ho-nom i en himmel af hänryckning. Han utgaf konserter och fantasier för violon-cell, och i en af de förra hade han inflåtat den afskedssång, som han spelat för Schiller. Han hade på detta sätt liksom kastat melodien ifrån sig,

* Sedan den 13-åriga Mozart utnämns till erkebiskoplig konsertmästare gjorde fadern en resa med honom samma år till Italien där han vann stora triumfer. Denna resa anträd-des i december 1769.

han ville till hvarje pris blifva af med den, och ingen skulle varit i stånd att förmå honom att ännu en gång spela densamma. Senare utkommo, just från samma period af hans tonsättarverksamhet, sångerna till Schillers Röfvarbandet, en messa och några sångspel, hvilka gjorde stor lycka. Hans kompositioner blefvo ovanligt hastigt omtyckta; de utmärkte sig vid denna tid dessutom mer genom klarhet och mjukhet, än genom tankarnas flykt och rikedom. Då trängde plötsligt, men med hela kraften af en blix, ett klart sken genom den unge musikerns melanholiska natt: *Mozart's* namn, *Mozart's* musik. Rudolf Zumsteeg hängaf sig med all den glöd, all den obegränsade hängifvenhet, hvaraf sådana naturer, som hans äro mäktiga, åt denna höga ande. Ögonblicket för hans bekantskap med Mozart's genius var på samma gång begynnelsen till en ny epok i konstnärens lif, ty nu först utbredde sig hans vingar till hög, stolt flykt. Han vältade sig med oändlig vållust i de Mozart'ska skatterna, han såg och tänkte ingenting annat än Mozart. Nu först blefvo hans egna idéer klara för honom, nu först begrep han, hvad han velat men likväl ej förmått. Han pröfvade och bedömde nu sina arbeten med en asketisk stränghet. »Grundlighet och klarhet i framställningen brista mig ej», sade han sig, »men hvad är detta värdt utan den friska retelse, som behag och ljufhet gifva? Mina verk äro *eftergjorda* blommor, formen är densamma, men denna doft och emalj, som gör den enklaste *friska* blomma till föremål för beundran, fattas. Jag var blott sentimental, där jag trodde mig vara varm, deklamatorisk i stället för dramatisk, patetisk i stället för eldig!»

Det föll liksom fjäll från hans ögon, och han började med friskt mod att arbeta, men på ett helt annat sätt. Han hade redan, sedan lång tid tillbaka med de ärofullaste vitsord lämnat konstakademien, och bodde som musklärare i Stuttgart. Just under denna period af den ifrigaste verksamhet och högsta hänförelse berättade honom en dag en af hans vänner, att den store Mozart, stadd på en längre resa, i nästa vecka skulle passera Mannheim, och, efter hvad som sades, tänka att uppehålla sig där en dag.

Dessa framkastade ord åstadkommo en oerhörd uppståndelse i Zumsteegs inre. Utan att anförtro en enda människa sin hastigt fattade plan, stängde han sin kammardörr och begaf sig till fots på väg till Mannheim. Tre dagar varade hans vandring, i det hårdaste höstväder och utan öfverrock, för att ansikte mot ansikte få skåda den store mannen, hvilken tagit hela hans själ till fånga. Utmattad, bestänkt med smuts och med håret hoptofvadt af vinden, hann han slutligen fram, samt ilade genom gatorna

till det värdshus, hvarest Mozart, efter hvad som sades, skulle logera. I detta ögonblick för en resvagn, långsamt och tungt, förbi honom, en ännu ung man lutade sig fram ur densamma, och hans klara, strålande ögon mötte den uttröttade musikerns. Då arbetade sig ett nästan vildt skri fram ur Zumsteegs bröst, hans ögon hängde sig med passionerad glädje fast vid detta älskliga ansikte, och en röst inom honom ropade: »*Detta måste vara Mozart!*» Mannen i vagnen log något förundrad, men oändligt innerligt och godt, samt bugade sig liksom till helsning, men i samma ögonblick hade äfven vagnen farit förbi. Zumsteeg såg, utan att röra sig, efter densamma, och då den oformliga vagnskorgen hade försvunnit för hans blickar, vände han, utan att uppehålla sig, eller göra en enda fråga, åter om, och vandrade, full af stilla lycksalighet, tillbaka ut genom samma port, hvarigenom han nyss inkommit. — Om han verkligen sett Mozart, har han aldrig erfär, emedan han aldrig frågat någon därom; han bibehöll emellertid denna ljufva villa så länge han lefde.

Zumsteegs utnämning till hertiglig kapellmästare i Poli's ställe egde rum ungefär ett år efter Mozarts död, och nu kunde han äntligen arbeta och komponera, utan att hindras af yttre omsorger. Han skref flera ballader, en konsert för violoncell samt operorna: »Påfågelsfesten», »Kalifen i Bagdad» och »Den förtrollade ön». Denna senare var så full af skönhet och rikedom, att Rossini en gång yttrade om detta verk: »Af denna *enda* operaskulle jag hafva gjort tio andra.»

Icke allenast Zumsteegs fädernestad, det vänliga Stuttgart, nej, äfven hela Tyskland var förtjust i hans kompositioner. Ingen musiksoaré kunde tänkas utan hans sånger, och våra farföräldrar tala med en glädje, som låter dem åter synas unga, om det intryck, som balladerna: »Botgörarne», »Leonora», »Riddar Toggenburg», m. fl. åvägabragte på alla känsliga hjärtan.

Det var en framstående egenhet hos Zumsteeg, att han vid allt, hvad han komponerade, aldrig gjorde afseende på den stora allmänheten, utan blott på den lilla skara utvalda, som äro i stånd att följa komponistens tankar och att verkligen förstå hans idéer. Han omhuldade ej modets smak och sökte ej några glänsande effekter; hans sångmö var en trogen afbild af hela hans inre väsen och yttre lif: kysk, varm, redbar och djup.

Om morgonen den 10 december 1796 inträffade ett bref från Ludwigsburg i kapellmästarens hus; det innehöll några rader från Schillers äldsta gifta syster, som då befann sig på besök hos sina anhöriga. Zumsteeg var vid tillfället riktigt hjärtligt glad och tacksam, ty hans kära hustru hade föregående dagen födt honom en dot-

ter, det fjärde barnet i ordningen. Detta bref med sitt bedröfliga innehåll, förvandlade dock genast hans glada sinnesstämning. Man underrättade honom, att Nanette, hans oförgätlige väns yngsta syster, detta älskliga barn, som en gång under heta tårar hängde vid hans hals, hade plötsligt och häftigt insjuknat, och lägtade oupphörligt, samt med uttryck af den djupaste, outsläktligaste trånad efter honom och hans violoncell hvarför man på det enträgnaste bad honom komma. Han hade sällan återsett flickan, och föga gifvit akt på den tysta, blyga varelsen, som vid hans åsyn alltid, varmt rodande, drog sig undan. Nu trädde på en gång det tjugande barnet med de sjäfulla ögonen åter fram för hans själ, och i förening därmed den föregående korta scenens hela behag; han hörde åter den ljufva rösten, som innerligt bedjande tilltalade honom: »Ack, låt mig ännu en gång höra änglarna sjunga!»

Utan att dröja inpackade han sin violoncell, tog för en dag afsked af hustru och barn och for till Ludwigsburg. Det var redan afton, då han anlände dit och steg af framför den Schillerska familjens lilla hus. Man förde kapellmästaren genast till sjukrummet, där alla den sjukas anhöriga voro församlade. Zumsteeg igenkände dock ingen, emedan rummet blott upplystes af en enda lampa hvilken stod på ett litet bord vid den unga flickans läger och kastade sitt fulla sken på bädden. Nanette låg helt lugn och stilla, men hennes hvita nattdräkt, var knappast så hvit, som hennes ansikte. Hon liknade sin broder, men Zumsteeg märkte nu för första gången denna likhet och kunde knappt afhålla sig från tårar. Hennes drag voro blott finare än Fredriks och hennes hår brunt, pannan var barnsligare och mindre hög; de nitton årens obeskrifliga fägring låg öfver hela ansiktet, men i de sällsynt vackra ögonen stod redan den bittert ljufva afskedshälsningen till denna jorden tecknad. Hon log emot honom, då han närmade sig, så lugnt och förtroendefullt som ville hon säga: »Jag visste att du skulle komma.» Då han stod tätt bredvid henne, hviskade hon, med knappt hörbar stämma: »Ack! jag ville så gärna ännu en gång höra änglarna sjunga, så skönt, som förr en gång!» Efter dessa ord, upptog hon sakta och nästan endast för hans öra förnimbart samma melodi, som hon en gång såsom femårigt barn hört honom spela, och hvilken hon sedan, utan att förlora en enda ton, burit i sitt hjärta såsom dess heligaste ljufvaste hemlighet.

Då genombäfvades den djupt skakade musikern plötsligt af den aningen, att en tyst kärlek här måhända skulle sjunka i den tysta grafven, att här åter en gång en kysk, hvit ros obe-

undrad blommat, ett rikt hjärta åter brustit utan besvarad kärlek, och han lutade sig, djupt snyftande, öfver den unga flickans hand, på hvilken en varm tår föll. O, huru den fina, späda handen då ryckte till och ännu länge darrade!

Därefter drog han sig med sin violoncell undan till rummets aflägsnaste vrå och spelade sakta, sakta, först med motvilja, men sedan, allt efter som han själf rycktes med af det närvarandes makt och ihågkomsten af det förflutna, mera hänförande än någonsin. Hela hans själ sjöng, bad och grät; han spelade allt vidare och vidare — rummet fylldes af suckar och snyftningar.

Tonerna förklingade; — de hade åter blifvit en afskedshälsning, men denna gång en evig, för en älsklig, blomsterlik varelse, som nu, befriad från en hemlig, tärande kärleks bittra kval, med ett saligt leende skildes från jorden. (Forts.)

Musikpressen.

Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande har utsänt:

Sånger för mansröster. XV. 1891 års kvartetthäfte.

Detta häfte innehåller först en sång, belönt med andra priset nämligen »Natt» af Julius Wibergh; vidare belönta med tredje priset: O. F. Hagman: »Jägarsång», Sigfried Nyrén: »Saga vid spilseln», Sara Wennerberg: »Vemod». Dessutom har styrelsen för årstrycket förvärfvat: C. R. Nyblom: »Hymn» vid Första allmänna Svenska Sångarfesten 1897; Herm. Palm: »Svensk frihetssång», A. M. Myrberg: »Midsommarsdans» och »Vårsång» samt Emil Sjögren: »Min hedersvän, töm din polkal».

Litteratur.

På Breitkopf & Härtels förlag, Leipzig har utkommit:

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft Jarhrg. III. Häft. 7 April 1902.

Detta häfte innehåller: H. Kretschmarr (Leipzig): Hasse über Mozart; Assia Rombro-Spiro (Rom): Einige Worte über das Pizzicato im Geigenspiel; Gilbert Webb (London): »Recent Novelties in London»; J. G. Prod'homme: Les concerts en France (1900—1901); Musikaufführungen, Vorlesungen etc.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. April 1, 14 AUBER: *Muraren*; Balett: *Dansdivertissement*. — 3 (Matiné) *Konsert* af finska sångkören M. M.; 3, 5. R. WAGNER: *Mästersångarne i Nürnberg* (Beckmesser: hr Fritz Friedrich, gäst; Eva: fru Lindberg; Magdalena: frk Edström, fru Jungstedt; Hans Sachs, Pogner, Kothner: hrr Lejdström, Selbergren, Söderman; Walther von Stoltzing, Daniel: hrr Ödmann, Nyblom; Vogelsang, Nachtigall, Zorn, Eislinger, Moser, Ortel, Foltz, Sewartz: hrr Lundmark, Grafström, Bröderman, Ericson, Henrikson, Mandahl, Nygren, Forslin). — 4 GOUNOD: *Faust*. — 6 *Muraren*; MASCAGNI: *På Sicilien*. — 7, 9, 10 R. WAGNER: *Rhenguldet* (Alberich: hr Friedrich, gäst). — 8 BIZET *Carmen*. — 12 HANS RICHTER-konsert. 1 R. Wagner: Förspel till »Mästersångarne»; »Charfreitagszauber» ur »Parsifal»; En Faust-uvertyr; 2 Fr. Liszt: Ungersk rhapsodie; 3 Beethoven: Symfoni n:o 3, Ess-dur, op 55 (»Eroican»). — 13 THOMAS: *Mignon*. — 15 HANS RICHTER-konsert. 1 J. Brahms: Symfoni n:o 1 C-moll, op 68; 2 H. Berlioz: Uvertyr: *Carneval romain*; 3 R. Wagner: *Siegfriedidyll*; Förspel och slut ur »Tristan och Isolde»; Förspel till »Parsifal»; »Tannhäuser»-uvertyr.

Vasa-teatern. April 1—15 MILLÖCKER: *Stäckars Jonathan*. — 6, 13 *Nerkingarne* (matiné).

Södra teatern. April 10—15. OFFENBACH: *Prinsessan af Trebizonde*, operabuffa i 3 akter af Ch. Nutter och C. E. Trefeu (Rafael, Zanetta, Regina, Paola: frkn R. Grünberg, Frisch, Falk, fru Wahlgren; Prins Casimir, Sparadrap, Cabriolo, Tremolini: hrr Eggeling, Wesslau, Ringvall, Allum). — MILLÖCKER: *Gasparone* (Matiné), operett i 3 akter af F. Zell och R. Genée (Grefvinnan Carlotta, Sora, Zenobia, Marietta: frkn. Frisch, R. Grünberg, fru Wahlgren, frk. Falk, Baboleno Nasoni, Sindulfo, grefve Ermirio, Benozzo, Luigi: hrr Wahlgren, Wesslau, Allum, Carlander, Eggeling).

Musikaliska akademien. (Orgelsalen) April 6 Matiné af operasångaren OSCAR BERGSTRÖM. Biträdande: fru E. Meissner, frk. E. Hamberg; hrr L. Zetterqvist, Oscar Eliason (dekla-mation), Hjalmar Meissner (ackomp). Mars 31, April 2 konserter af FINSKA SÅNGKÖREN M. M.

Katarina kyrka. April 1 konsert af M. M.-KÖREN.

Klara kyrka. Konsert af dir. GUSTAF HÄGG. Biträdande: doktorin. Olga Sterzel, konsertm. Tor Aulin, hrr G. Sjöberg, Fr. Trobeck.

K. F. U. M.-salen. April 5. Visafton af frk. EDLA HAMBERG.

Trenne Wagner-hjältar ha under denna månad gifvit glans åt vår kgl. opera, två sceniska konstnärer och Wagners egen äldste och förnämste dirigent i fråga om hans stora musikdramer och komiska opera. Af de förstnämnda har emellertid hr Briesemeister länge gästtat oss alltsedan »Rhenguldet» upptagning; herr Fritz Friedrichs däremot har i dessa dagar för första gången och under helt kort tid låtit oss göra bekantskap med sitt konstnärsskap, som verkligen motsvarade sitt rykte att vara af första rang. Den tredje i denna s. a. s. »Wagner-trilogi» är Hans Richter. Skada att icke han fick skåda dem tillsammans i »Rhenguldet»! De af honom anförda konserterna skola sedan omnämnas. Hr Friedrichs gästspel blef honom äfven här en stor

triumf, börjande med Beckmesser i »Mästersångarne», hvilken lustiga personlighet af honom gjordes till en typ af småborgerlig egenkärlek, slughet och ilska, parade med en viss gemyt-lighet. Hans deklamatoriska sång var liksom spelet rikt på skiftande och verkssamma uttryck. I förra numret meddelade vi en lyckad bild af hr Friedrichs' Beckmesser. Hvad rösten beträffar gaf han i denna rol ej tillfälle att lära känna dess fulla kraft. Detta blef däremot fallet i »Rhenguldet», där den framträdde med öfver-väldigande kraft och uttryck hos nibelungen Alberich, synnerligast då han i slutet af partiet förbannar den honom frånöfvade skatten, en scen så stor-slagen, att den på repetitionen framkal-lade det lifligaste bifall af de öfriga medverkande. I båda dessa roller vann konstnären rik hyllning af nära full-satt salong. En mängd inropningar äfvensom lagerkransar vittnade om framgången. Herr Friedrichs torde vara att återförvänta hit under näst-kommande spelår på operan. Om Hans Richter såsom dirigent ha vi redan yttrat oss i början af detta nummer. Vid sitt första uppträdande å vår ope-rascen till första repetition hyllades han af orkestern, likasom äfven vid första konserten, då den entusiastiska publiken helsade honom med entusiastiskt bifall och en mängd framropningar. Hr Richter yttrade också sitt tack till or-kestern, som spelade con amore under den berömda dirigentens ledning. Vårt hofkapell med dess förstärkning, sär-skildt af blåsarne, var också ett bättre material för honom än den samman-plockade orkester han hade att diri-gera i Köpenhamn. Första konsertens samtliga nummer (se ofvan) utfördes med fullkomning i alla delar, såväl beträffande precision som klarhet i alla detaljer och klangskönhet. Hr Richters mångåriga erfarenhet, djup-gående studier i de verk han framför, den höga uppfattningen och oberoende af partituret, då han utför allt ur min-net, jämte goda dirigentegenskaper för öfrigt gör att han kan åstadkomma en i allo fullkomlig framställning af de storslagna, klassiska eller nyare verk som komma under hans ledning. Om den andra Richter-konserten här få vi sedan yttra oss.

Efter första M. M.-konserten, för hvilken i förra numret redogjordes, gäfvos tre andra å ofvannämnda lo-kaler, alla för »fullt hus» och entusi-asmerad publik. Vid sista konserten på operan var standaret florbhängdt och programmet ändradt i allvarligare stil med anledning af det här nämnda dödsfallet inom sångarskaran. I stället för att omnämna de särskilda kon-sertprogrammen meddela vi här för-teckning öfver de sånger i den ut-delade programboken, hvilka ej före-kommo på första konserten. Dessa voro. Merikanto: Lohdutus (Tröst), Sibelius:

Työnsä kunpasellakin (kär sysselsättning), Sydämen laulu (Mitt hjärtas sång); Palmgren: Vikingen sjunger; Folkvisor arr. af Moring och Ekman. Af icke finska sånger upptog programmet för öfrigt O. Lindblads »Stridsbön», Broléns »Vacker sky», Olaf Tryggvason och »En sangers bön» af Reissiger, Lange-Müllers »Kornmodsglansen», »I Finlands vinter» af Ch. Kjerulf och Armaasta erotessa »Den älskades farväl» af Hermes, en af programmets vackraste sånger. Om körens goda röster, ypperliga ensemble och nyantering under Karl von Knorings talangfulla ledning är nedan nämnt. Vid afskedsmatinéen på operan hyllades sångarna med tallösa inropningar, blomsterkastning, näsduksviftningar och hurrarop.

Vid hr Bergströms matiné i akademiens orgelsal var denna fylld till sista plats. Konsertgäfvaren sjöng aria ur »Trollflöjten», »förtalsarian» ur »Barberaren» samt sånger af Geijer, Peterson-Berger, Hallström och ur »Corneilles klockor» samt med fru E. Meissner duett ur »Lyckoflickan» och med fröken Hamberg duett (»Mot-satser») af Iv. Hallström. Fröken Hamberg sjöng, mindre väl disponerad, Cherubins aria ur »Figaros bröllop» och konsertmästare Karl Zetterquist spelade särdeles vackert ett stycke af Wagner-Wilhelmj med hr Hj. Meissner, ackompanjatören för tillfället. Talrika bifallsyttringar intygade åhörarnes stora tillfredsställelse. Detta uttrycksmedel kunde ej användas vid direktör-organisten Häggs konsert i Klara kyrka, men det väl valda gedigna och rika programmet ej mindre än dess utförande borgar för att »kyrkfolket» hade stor musikalisk njutning denna afton i S:t Klara. Konsertgäfvaren spelade solo Fantasie af Guilmant och »Grande pièce symphonique» af César Franck samt deltog för öfrigt i andra nummer, hvaraf må särskildt framhållas den förut af honom framförda, ståtliga konserten nr 2 G moll af Rheinberger för orgel, stråkorkester, 2 horn, 2 trumpet och 2 pukor. Ett mycket vackert nummer var Rubinstein's »Molto lento» för stråkorkester (ur kvartetten op. 17). Konsertm. Tor Aulin spelade med stor talang Andante ur violinkonsert af J. S. Bach och Charfreitagszauber af Wagner-Wilhelmj. För öfrigt sjöng hr G. Sjöberg en aria ur Mendelssohns »Paulus» och utfördes Krebs' »Vater unser» samt Gounods »Repentir» för sopran, oblig. violoncell och orgel, med biträde af doktorinnan Sterzel och herr Fr. Trobäck. Orkestern anfördes af hr Aulin.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Inöfningen af Stenhammars »Gillet på Solhaug», nästa operanyhet, fortgår och därjämte förberedes återupptagandet af »Friskyttan» och »Valkyrian».

Sångsällskapet O. D. från Upsala ger den 20 april matiné i Musikaliska akademien under ledning af sin vanliga dirigent, dir. musices Ivar Hedenblad.

Konsertturné. Fröken Martha Sanddal, en ung norsk sångerska, som fått sin musikaliska utbildning i Paris och sedan med stor framgång uppträdt såväl i sitt hemland som i Berlin, kommer att jämte m:lle Rose Relda från Opéra-Comique i Paris gifva en konsert här i Stockholm d. 18 april.

Musikaliska konstföreningen. Vid inlämningstidens utgång den 1 dennes hade 7 kompositionstävlingar ingått för deltagande i af föreningen utlyst täflan.

Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande har nu börjat till sina ledamöter utdela 1901 års kvartett-häfte, det femtonde i ordningen sedan sällskapet 1884 stiftades. Häftet utgår i en upplaga af 2,000 exemplar och innehåller såväl prisbelönta som därförutom inköpta kvartetter af Julius Wibergh, O. F. Hagman, Sigfrid Nyrén, Sara Wennerberg, C. R. Nyblom, Herman Palm, A. M. Myrberg och Emil Sjögren. Styrelsen har också på samma gång låtit utdela den vanliga matrikeln öfver ledamöterna i Stockholm och landsorten, hvilken dessutom innehåller porträtt i autotypi af nämnda tonsättare. Antalet ledamöter i sällskapet utgör för närvarande inemot 1,300. Sällskapet har under sin hitintills bedrifna verksamhet från trycket utgivit 152 kvartetter af 46 olika tonsättare.

Finska sångkören M. M. var efter sin andra konsert inbjuden till supé och bal på Grand Hôtel och var äfven där föremål för rik och hjärtlig hyllning. Här är ej platsen att redogöra för de skålar och tal, hvarmed denna hyllning tog sig uttryck. — Efter körens sista uppträdande, på operamatinén, skedde hemresan samma dag. Vid finska ångbåten var en stor människoskara samlad. Tal, sånger och hurrarop gjorde affärden högtidlig. En sorglig händelse störde sista dagens feststämning, i det en af de finska sångarna, stationsinspektoren L. Hansen, afled samma morgon. Illamående vid hitresan förvärrades hans sjukdom så att han slutade sina dagar här å Sofiahemmet.

Musikhistoriska museet. Musikaliska akademien har såsom depositum till

museet, Nybrogatan 9, öfverlämnat en högst värdefull samling gamla musikinstrument, hvaribland må nämnas en stor clavecin i flygelform med två klaviaturer och fyra register, samt två franska pedalharpor, den ena af Erard Frères, den andra, hvilken tillhört Gustaf IV Adolfs gemål, Fredrika Dorothea Vilhelmina, af Renault.

Musikaliska akademiens läroverksstyrelse har antagit ett af Musikhistoriska museet gjort erbjudande att på tider utanför de ordinarie föreläsningstimmarna upplåta museets instrument-samling för besök af musikkonservatoriets elever under resp. lärars ledning.

Sällskapet Par Bricole har hos museet deponerat en cittra, som bevisligen tillhört och användts af skalden Carl Michael Bellman.

Musikföredrag var den 8 april i K. F. U. M:s lokal anordnad af herr Richard Andersson, hvarvid 24 af hans musikskolas yngre elever uppträdde och lämnade ett nytt intyg om den goda undervisning de åtnjutit, att döma af den säkerhet eleverna här ådagalade.

Intendenten J. Elmblad har afslutat kontrakt om att i slutet af maj månad ånyo deltaga i Wagner-föreställningarna i Amsterdam, hvarvid »Niebelungenringen» uppföres. Herr Elmblad reser sedermera till Paris och därifrån till Bayreuth.

Fröken Sigrid Lindberg, vår bekanta violinartist, återkom i slutet af förra månaden från en turné till Finland och Petersburg.

En Schubert-afton gafs den 4 april i K. F. U. M:s lokal (Borgareskolans serier), hvarvid dr. Karl Valentin höll ett föredrag om Franz Schubert (med scioptikonbilder). Därpå följde en konsertafdelning med Schubert-kompositioner för sopran, tenor och piano under medverkan af fröken Mandis Ågren, herr W. Klein och John G. Jacobsson samt dr. Valentin som ackompanjatör.

Svensk operasångare till utlandet. Hr Carl Lejdström har nyligen från generalintendenten för de kungl. sachsiska hofteatrarna, greffe Seebach, mottagit ett erbjudande om gästspel vid operan i Dresden under nästkommande juni månad, i och för ett eventuellt engagemang, när den berömda Scheidemantel nästa år drar sig tillbaka från sin teaterverksamhet.

Sigrid Arnoldson sjöng förra månaden på operan i Monte Carlo Julias parti i Gounods bekanta opera mot Jean de Reszké som Romeo. Vår intagande landsmaninna gjorde stor lycka hos den eleganta publiken och uppvaktades vid operans slut med en väl-

dig blomsterkorg, som flera man måste bära upp på scenen. Det var en hyllningsgåfva från Christina Nilsson-Miranda, som tillbringar säsongen i Monte Carlo.

Fru Arnoldson har som vanligt varit engagerad i vinter vid italienska operan i Petersburg, där hon är en uppburan »stjärna» och erhåller 5000 francs för hvarje uppträdande.

»Orfevs»-turné. Ett associations-sällskap med uppgift att i landsorten under en månads tid uppföra Glucks opera »Orfevs» startade annandag påsk i Gefle. Den artistiska ledningen handhafves af direktör O. Lomberg. Utom solisterna, fru Ester Vallgren samt fröknarna Asta Pera, Olivia Bragoli och Alfi Hultman, samtliga i Stockholm, räknar sällskapet en kör på 12 personer och medför en orkester på 6 man.

Göteborg. Ranftiska operettsällskapet afslutade sejouren d. 1 april med »Gasparone» på programmet. D. 7 april gåfvo hrr Knut Bäck och Karl Bredberg sin 2:dra »Trio-afton», biträdda af prof. Fr. Neruda. Programmet upptog: Franz Berwald: Pianotrio, D-moll; 2 Brahms: Sonat för piano och violin, A-dur, 3 Dvorak: Pianotrio, F-moll. Ett par dagar senare gaf hr Sv. Scholander en »Bellmans- och Fröding-afton» härstädes. Filharmoniska sällskapets 2:a årskonsert egde rum den 14 d:s, då Händels »Messias» utfördes under ledning af prof. Fr. Rung från Köpenhamn. Solister voro fru ar Ester Sidner-Gadelius fr. Lund och Davida Afzelius samt hrr W. Klein och John Forsell från Stockholm.

Upsala. Ett »Sällskap för kammar-musik» har på initiativ af professor-skan Rabenius, prof. Noreen, rektor Brolén samt rådmännen Bring och Herdin nyligen här bildats. Föreningens uppgift är att underhålla och utveckla intresset för kamarmusik inklusive sång vid piano. Inbjudan till denna nya musikförening har väckt liflig ankläng i musikaliskt intresserade kretsar i samhället och den nya föreningen räknar för närvarande ej mindre än omkring 70 medlemmar.

Sällskapet skulle gifva sin första soaré den 16 d:s, med instrumental-musik af Mozart, Beethoven och Tartini samt sånger af Liljefors.

Till medlemmar af styrelsen ha valts: ordförande, prof. Noreen, vice ordf., rektor Brolén, skattmästare, rådmän Herdin, arrangör licentiaten Kallstenius, musikdirigent kand. V. Lundgren samt klubbmästare, kand. R. Norrby.

Från våra grannland.

Kristiania. April 1—13. National-teaterns pjäser med musik ha denna tid utgjorts af »Peer Gynt» och »En

söndag på Amager». Vid den 16:de symfonikonserten, den 13, utförde hr Arve Arvesen violinkonsert af Sinding och Svensens romans med orkester. Musikforeningen gaf den 5 april sin 6:e konsert med biträde af sängerskan Olivia Dahl och violinisten, konsertmästaren Haaland. Det var en Tschai-kowsky-afton med följande program: 1. Symfonie pathétique; 2. Romanser med piano; 3. Violinkonsert med orkester; 4. Romeo och Julia, Fantasie-ouverture. Den 2 april konserterade sängerskan Adelaide Welhaven, biträdd af pianisten fröken Agnes Hansen och violoncellisten Lyngaas. Konsertgifvinnan sjöng arior ur »Hamlet» och »Mignon», samt visor och romanser. Vid 2:a kamarmusiksoarén i Bröderne Hals lokal biträdde en musikalskarinna och sängerskan fröken Borghild Blyberg m. fl. Programmet upptog: Schumann: Pianotrio D moll, sånger och Dvoraks Pianokvintett, A dur. Holters körförening gaf den 12:e en konsert, hvarvid utfördes Haydns »Årstiderna» och Gades »Ved solnedgang». Biträdande voro fru Wiborg Scott-Hansen, operasångarne Berntsen och Hagman samt nationalteaterns orkester. »Norske kvinders sanitetsförening» har anordnat en konsert till förmån för »Tuberkulosfonden».

Leipziger-orkestern har konserterat i flera norska städer och väntas ytterligare gifva konsert i Kristiania.

Helsingfors. April 1—10. Svenska teatern har flera gånger i början af månaden uppfört »Lilla helgonet». Den nya finska teatern vid Järnvägs-torget framför Kajsaniemiparken invigdes den 9 april med en festlig representation, hvars program vi nu ej ha tillfälle att meddela. Den 1 och 3 konserterade här den utmärkte piano-virtuosen Alfr. Reisenauer, som redan gaf en populär konsert, den 6:e i Brandkärshuset. En annan frammande konstnär, den bekante sångaren Raimund von zur Mühlen, gaf en konsert här den 2 april. Två dagar därefter gafs en kompositionskonsert af Ilmari Krohn, hvars program upptog: 1 Davids psalm 25 för 2 köror; 2 »Joudu o Jesu!» för kör; 3 »Sydämen sointusana» för kör och orkester; »Vankens ja Vaputus» för solo, kör och orkester. Solist var fröken Alexandra Ahnger. För de nödlidande i Kuopio län har äfven gifvits ett par konserter.

Köpenhamn Mars 13 — April 13. Kgl. teatern har denna tid haft på spellistan af pjäser med musik »Valpyrian», »Carmen», »Orfeus och Eurydice», »Lohengrin», »Trubaduren», »Elverhöj» och Hornemans »Aladdin», som efter 14 års hvilat återupptagits och gjorde stor lycka med hr Herold i titelpartiet. Den 21 mars gaf »Dansk konsertförening» sin andra konsert, upptagande: 1. Fini Henriques: Violin-

sonat; 2. Rosenfeld: Sång; 3. Ch. Barnekow: Pianokvartett (ny). D. 22 mars konserterade Student-Sångföreningen till förmån för Monumentet öfver J. P. E. Hartmann, då programmet upptog 1. Schubert: »Allmakten» (tenorsolo o. kör); 2. Matroskör ur »Flygande Holländaren»; 3. aria ur »Euryanthe» (hr. Forchhammer); 4. Hartmann: Valhalla-marsch, solosånger och »Förmälningskantat för soli; kör och orkester. Den 20 mars konserterade här Emil Sjögren med biträde af fröken Tekla Rennie, Märta Ohlson, hrr Axel Gade och John Forsell. Endast Sjögrens egna kompositioner, deribland hans nya pianosonat, spelad af frk. Ohlson, utfördes. En »Akademisk orkester» (30 studenter och polytekniker) har debuterat med hjälp af yrkesmusiker. Konserten bevestades af konungen och hela hofvet. Programmet upptog Schuberts H. moll-symfoni, Mendelssohns pianokonsert i G-moll och Gades »Elverskud».

Den 5 april gaf kgl. teaterns operapersonal konsert till förmån för operasångaren Jastraus efterlämnade familj. D. 8 gafs här Richterkonsert med Beethovenprogram, hvarvid hr W. Stenhammar spelade pianokonserten i Ess dur. Dagen därpå gafs en »populär» konsert med samma program. Den 11 konserterades här af frkn Marta Sandal och Rose Relda. Den norska sängerskan slog mycket an, mindre genom röst, som ej är stor, än vackert föredrag.

Från andra land.

Bremen. Stadtteatern härstädes har natten till 25 mars nedbrunnit. Intet människolif gick dock förloradt vid tillfället.

London. Kröningskompositionernas flod stiger mer och mer; marscher, danser, hymner, motetter och patriotiska sånger uppstå i mängd. Sir A. Mackenzie har komponerat en kröningsmarsch för stor orkester, hvars tilläggan till konungen denne mottagit.

Breslau. På en välgörenhetskonsert här spelades i februari Em. Sjögrens 3:e violinsonat och W. Stenhammars B-moll-konsert såsom hufvudnummer. Den förra såges vara »kärnfull och i stor stil», den senare benämnes »imposant».

Dödsfall

Bulss, Paul, framstående tysk barytonist, f. 19 dec. 1847 på riddargodset Birkholz, i Priegnitz, † 21 mars i Temesvar. Bulss var först engagerad vid teatrar i Lübeck, Köln, Kassel och (1876—89) i Dresden samt tillhörde sedan Berlin-operan till 1891 då han

afgick med pension. B. var ej någon egentlig bel-canto-sångare; bäst lämpade han sig för roller sådana som Holländaren, Telramund och Wolfram etc. Bulss konserterade i Stockholm d. 3 nov. 1896 tillsammans med pianisten Fritz Mansbach men gjorde med ett manieradt fördrag och något passerad röst föga lycka.

Nachbaur, Franz, berömd operasångare, f. 25 mars 1835 i Giessen, vid Friedrichshafen, † d. 21 mars i München. Såsom lärjunge vid Polyteknikum i Stuttgart väckte han stor uppmärksamhet för sin tenorröst, som utbildades för Lamperti i Milano, hvarefter han sjöng vid olika teatrar, såsom i Luneville, Hannover, Prag o. fl. tyska så-

dana. Från 1866 var han engagerad i München, hvars kgl. teater han tillhörde ända till 1890. Där kreerade han Stoltzing i »Mästersångarne». Till hans glansroller hörde för öfrigt Lohengrin, Faust, Postiljonen, Profeten och Stradella. N. bär titel af kgl. kammarsångare.

J. G. MALMSJÖ, PIANOFABRIK

Kongl. Hofleverantör

GÖTEBORG

Etablerad 1843

Begagnade instrument tagas i utbyte. Bekväma afbetalningsvillkor.

Den enda svenska Pianofabrik, som vid mångfaldiga täflingar alltid erhållit högsta priset.

Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

GULD MEDALJ »för utmärkta flyglar och pianinos»

Göteborg 1891 Malmö 1896
Stockholm 1897

ensam bland svenska pianofabriker
Inalles 21 första pris

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken

(f. d. Skandinaviska Orgelfabriken)

Grundad 1865

rekommenderar sin tillverkning af

Orglar

för kyrkor, skolor och hemmen samt

Pianinon.

Obs.! Uteslutande svensk tillverkning och följaktligen af utmärktaste och solidaste beskaftenhet.

Priskurant på begäran. Alla förfrågningar besvaras omgående.

Utställning & kontor Mästersamuelsgatan 32, Stockholm.

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 22:dra årgången. — För hvarje musikaliskt hem,

utgifves 1902 efter samma plan som förut, innehållande populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier och musikbilaga. Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af 5 kronor pr år, lösnnummer 25 öre. Prenumeration sker här å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten prenumereras bäst å posten.

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, der musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Norges, Finlands och Danmarks hufvudstäder, utförliga biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m. Musikbilagan innehåller verkligt god musik.

Porträtt med biografi i N:o 1 Oscar Byström, Albert Lortzing, N:o 2 Emile Sauret, Valborg Svärdström, Gina Oselio-Björnson; N:o 3 Eva Mudocci, Bella Edwards; N:o 4 Agda Lysell, Theodor Björkstén; N:o 5 Brüsselstråkkvartetten F. Schörg, H. Daucher, P. Miry, J. Gaillard; N:o 6 Vincenzo Bellini, Hans Winderstein; N:o 7 Carl von Knorring, Fritz Friedrichs (såsom Beckmesser).

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepôt för Blüthners och Rönischs världsberömda Flyglar och Pianinos.

Sånglektioner,

afseende god röstbildning, naturligt och smakfullt föredrag, meddelas till moderat pris af undertecknad.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. Frans J. Huss.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. Frans J. Huss.

Edmund Fickert

Markneukirchen i Sa.

Fabrikation af öfverspunna strängar.

Bästa leverantör för grossister.

(G. 124557)

Innehåll: Hans Richter (med porträtt). — Om operan och operetten i utlandet 1901. — J. A. Hasse om Mozart. — Musikpressen. — Litteratur. — Följetong: Ett stilla konstnärslif, af Elise Polko (forts.). — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Annonser.